Den eviga staden

Rom oktober–november 2023

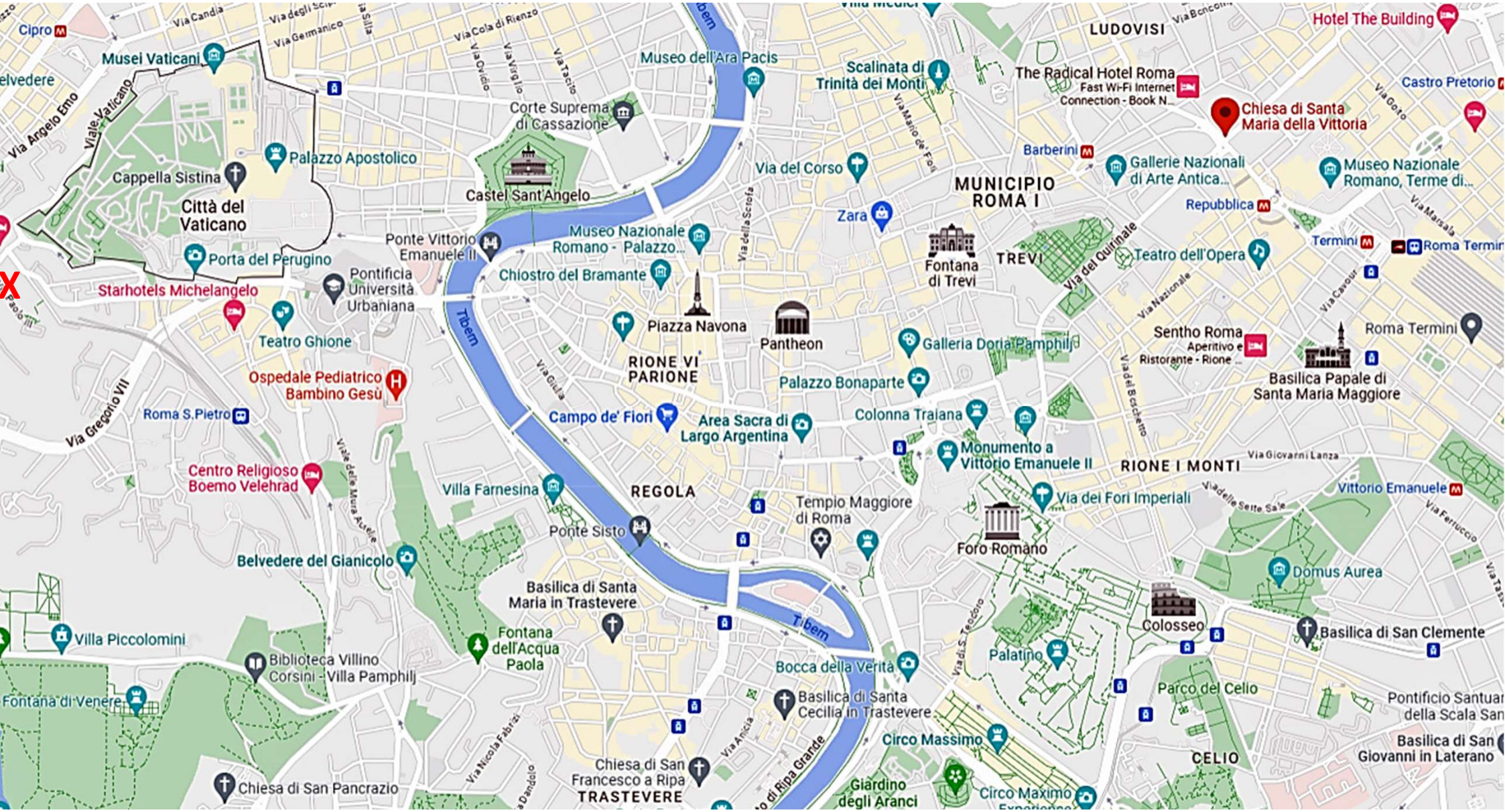

Den 29 oktober–3 november 2023 besökte vi Rom tillsammans med Johan, Annette, Nellie och Filip.
Vid X (nära Vatikanen) låg vårt hotell, Nova Domus Aurelia.

Fotografer

Vem som fotograferat vad anges med upphöjd bokstav ^{X} vid respektive bild/bildtext enligt följande**:**

A: Annette, J: Johan, N: Nellie, F: Filip.
Där inget av ovannämnda anges är det Charley som plåtat.

Samtliga bilder tagna i Rom den 29 oktober–3 november 2023.
Copyright © resp. fotograf.

Första gången vid Tibern.

Tibern (Tiberis) har fått sitt namn efter Tiberinus, en etruskisk kung som drunknade i floden.
De flesta sevärdheterna ligger på östra sidan av Tibern, men vi börjar på den västra.

I den lilla men betydelsefulla Vatikanstaten ligger den enorma katedralen *Basilica di San Pietro in Vaticano,* Peterskyrkan.

I Peterskyrkan finns bland annat detta minnesmärke över Sveriges *drottning Kristina,* som abdikerade 1654 och konverterade till katolicismen. Från 1669 till sin död 1689 bodde hon i Rom. Hon är begravd i Peterskyrkans krypta.[J]

Berninis *Baldacchino* med sina spiralformade bronspelare beställdes 1624 av påven Urban VIII. Den står över den plats där aposteln Petrus sägs vara begravd.[F]

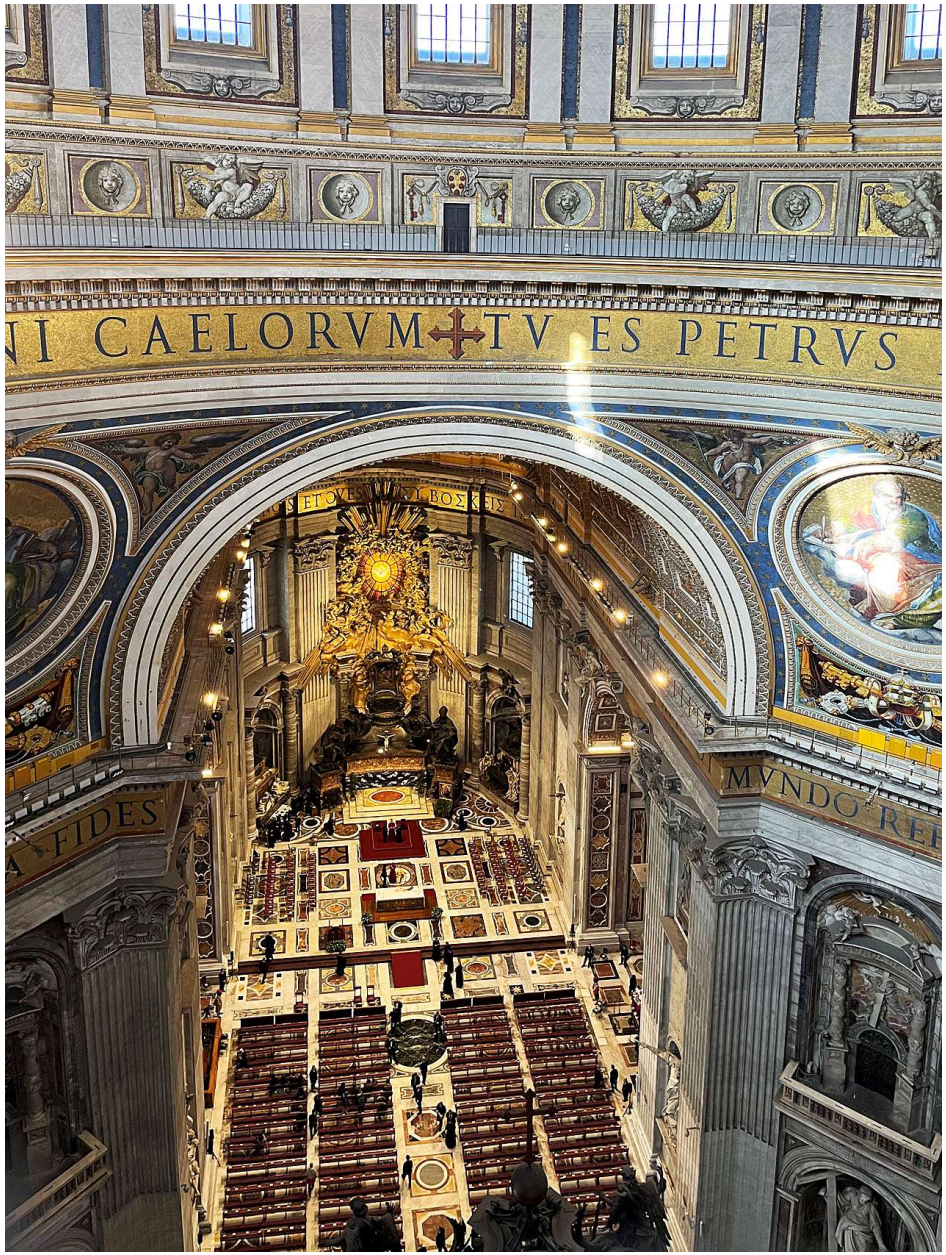

Kupolen[F] och en annan del av den väldiga katedralen sedd från kupolen[J].

Om man är ung och stark kan man gå de 510 stegen
upp till kupolens lanternin, 130 meter över marken.[J]

Från lanterninen har man fin utsikt över bland annat Petersplatsen.[J]

Lika trångt att klättra ner från toppen som att klättra upp. Bra att det är enkelriktat.[J]

I stadsdelen Trastevere väster om Tibern ligger *Santa Maria in Trastevere*, troligen Roms äldsta kyrka.

Kyrkan tillkom under 200-talet, men fick sin nuvarande form 900 år senare.

På gården till ett tidigare kloster i Trastevere ligger *Tempietto,* ett litet kapell ritat av Donato Bramante och uppfört ca 1505 på den plats där man tror att aposteln Petrus blev korsfäst.

Vid det lilla altaret inne i Tempietto sitter Petrus med sitt vanliga attribut: nycklarna till himmelriket.

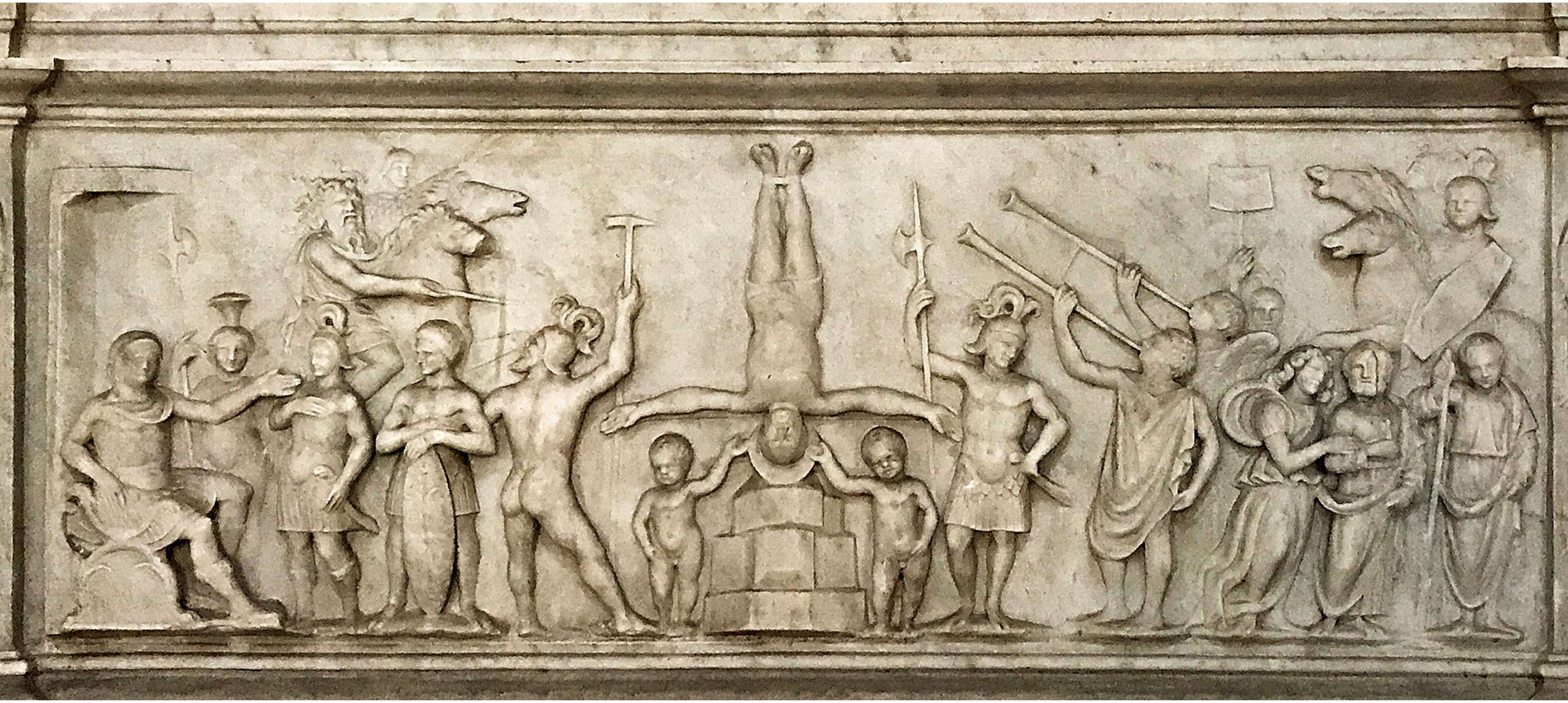

Reliefen på sockeln skildrar Petrus martyrdöd. Han påstås ha blivit korsfäst upp och ned, eftersom han begärt att få bli avrättad på det sättet då han ansåg sig ”ovärdig att dö på samma sätt som min Herre”.

På östra sidan av Tibern i detta hus vid Piazza Farnese bodde *Santa Brigida* (heliga Birgitta) från 1353 till sin död 1373.

Här finns idag såväl birgittinkloster som ett hotell som drivs av nunnorna.

Närmast vid ingången ligger ett litet kapell.

Campo di Fiori har sedan medeltiden varit en av Roms livligaste platser.
Idag en plats för omfattande torghandel på dagtid och senare centrum för nattlivet.

Här demonstreras något slags skalnings- och strimlingsverktyg.

Bocca della Verita
(Sanningens mun) kallas denna marmorplatta vid Santa Maria in Cosmedin.

En medeltida legend säger att den som sticker in sin hand i gapet får den avbiten om man begått mened.

Jodå, både Filip och Nellie kom därifrån med oskadda händer.

L'obelisco della Minerva con l'elefante berniniano är en kombination av en 5,5 m hög antik obelisk och en elefantfigur skapad av G.L. Bernini (1598–1680) på 1660-talet. Verket står framför kyrkan Santa Maria sopra Minerva.

Ett populärt turistmål är den av Bernini projekterade *Fontana di Trevi*.

Spanska trappan från 1720-talet kallas så efter det intilliggande torget Piazza di Spagna, centrum för lyxiga affärer och restauranger.

Trappan ritades av Francesco de Santis på 1720-talet, och dess riktiga namn är *Scalinata della Trinità dei Monti*, efter kyrkan högst upp.[N]

På *Piazza Navona* finns *Fontana dei Quattro Fiumi,* (Fyrflods-fontänen). Den avtäcktes 1651 och är ett verk av Bernini och hans medhjälpare.

De fyra flodgudarna representerar de världsdelar som man då kände till: Donau (Europa), Nilen (Afrika), Rio de la Plata (Amerika) samt Ganges (Asien) t.h.

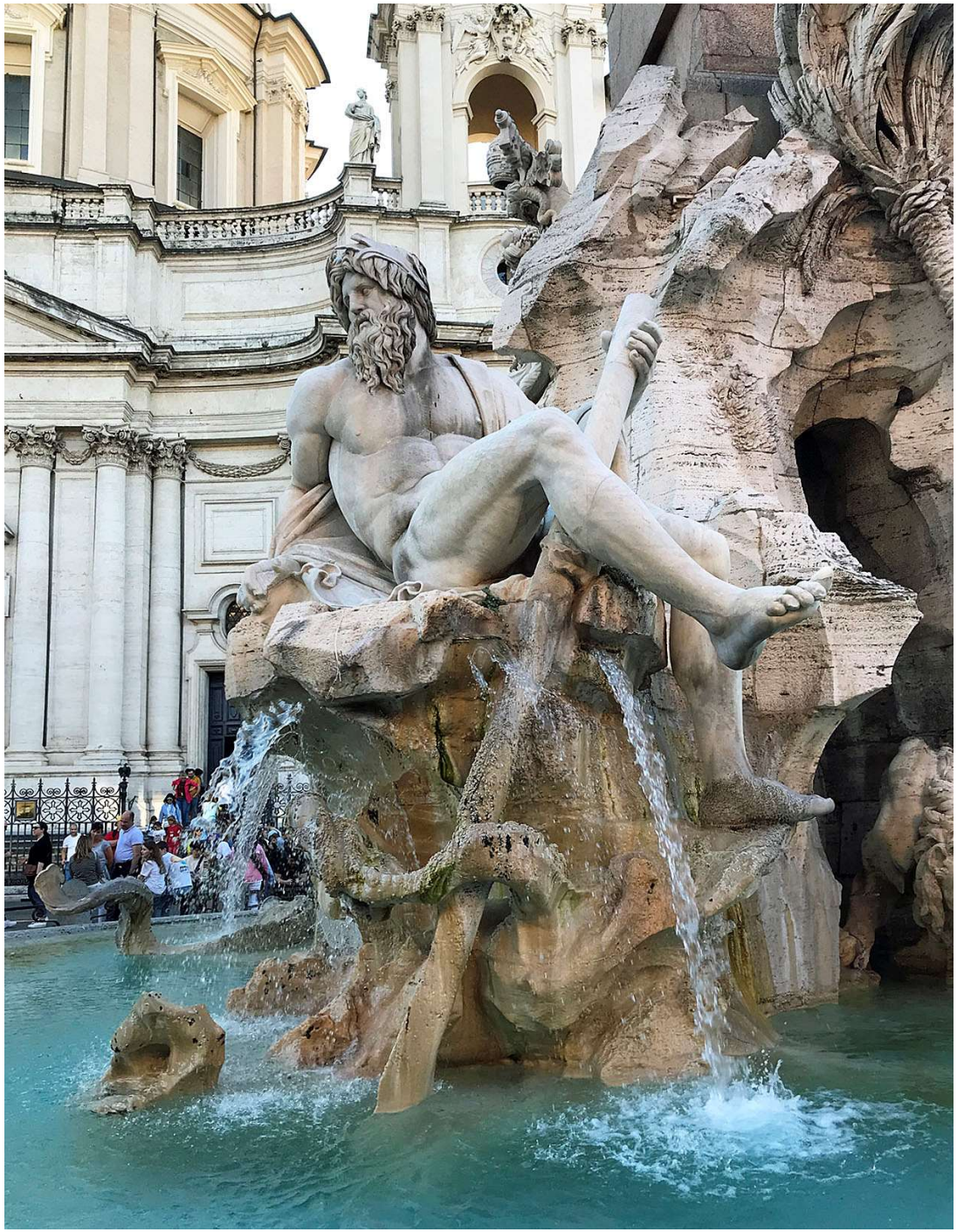

I norra delen av piazzan ligger *Fontana del Nettuno,* ett verk av Antonio della Bitta (1807-82) där centralgestalten är den mot en bläckfisk kämpande havsguden Neptunus.

Vid Piazza Navona har man grävt ut *Stadio di Domiziano*, den första murade sportarenan från antikens Rom och uppförd vid början av 80-talet av kejsar Domitianus.

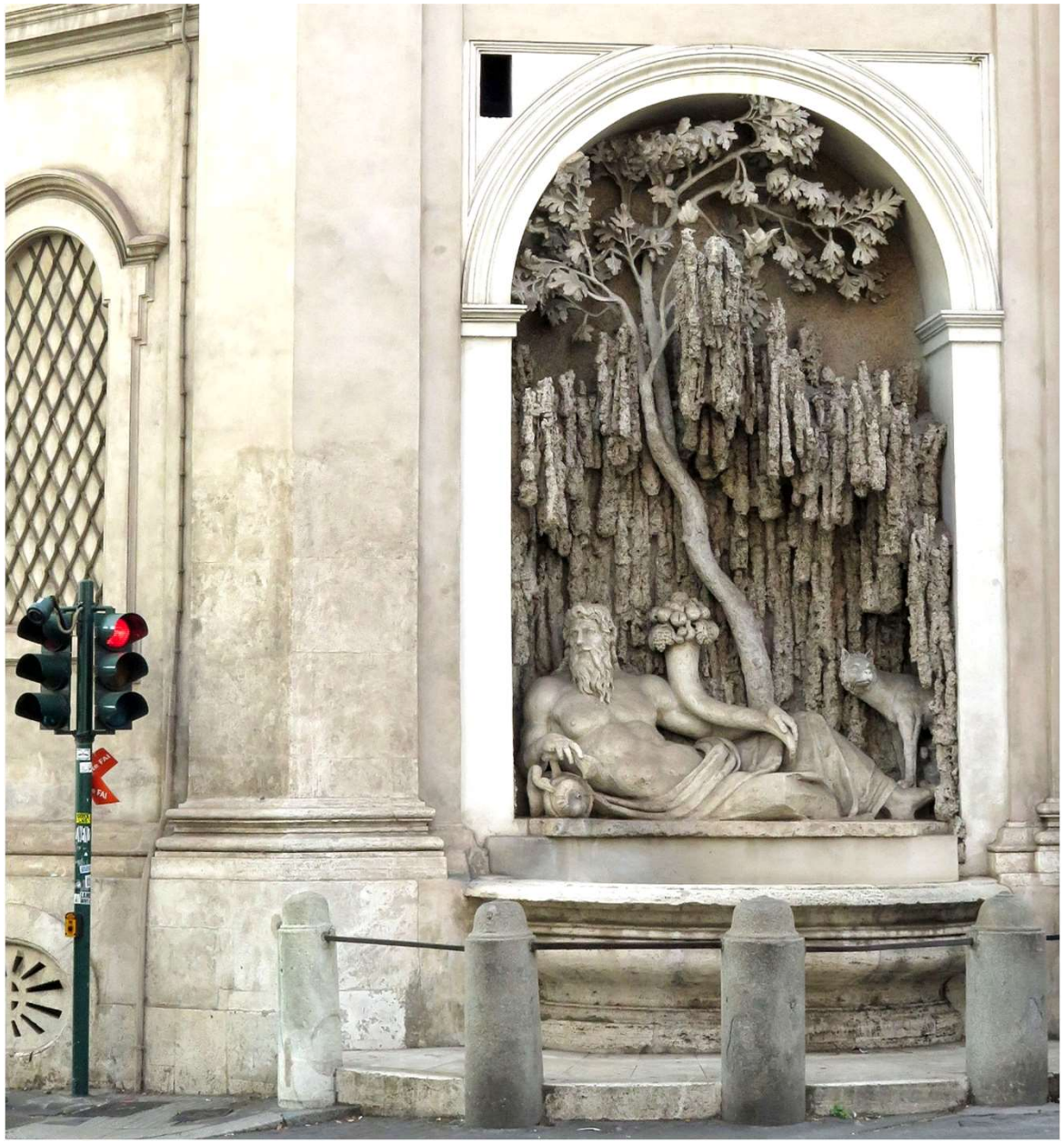

Rikt utsmyckade gathörn hittar man också. Figurerna här symboliserar gudinnan Juno respektive floden Tibern. De skapades av Domenico Fontana och finns sedan ca 1590 vid Via delle Quatro Fontane – Via del Quirinale.

Ibland kan man ta sig friheten att titta lite närmare på en växtrik innergård.

Nuvarande templet *Pantheon* ersatte 118–125 e.Kr. på order av kejsar Hadrianus det tidigare tempel som byggts 27 f.Kr. av kejsar Augustus svärson Marcus Agrippa.[A]

Pantheons kupol är Europas största och lika bred som den är hög, dvs, 43,3 m.

Hålet i taket, Oculus, är 8,3 m i diameter.

Santa Maria della Vittoria är en av Roms mest överdådigt dekorerade kyrkor. Här kan man bl.a. se Berninis skulptur *Den heliga Teresas extas* från ca 1650.

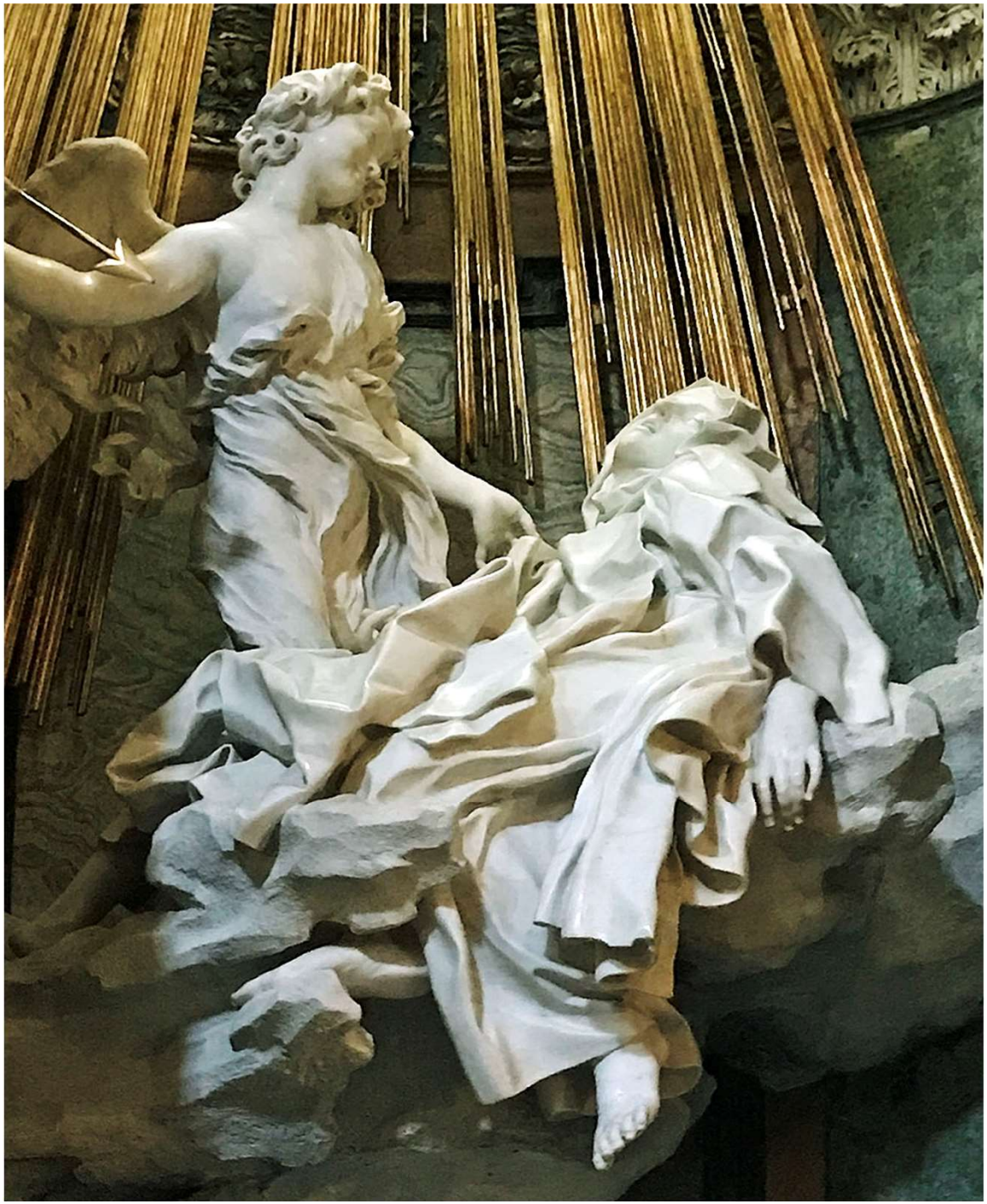

Konstverket återger en scen där en ängel genomborrar Heliga Teresas hjärta med den gudomliga kärlekens pil.

En annan omtalad skulptur är Berninis *Beata Ludovica Albertoni.* Den är från 1670-talet och finns i kyrkan San Francesco a Ripa.

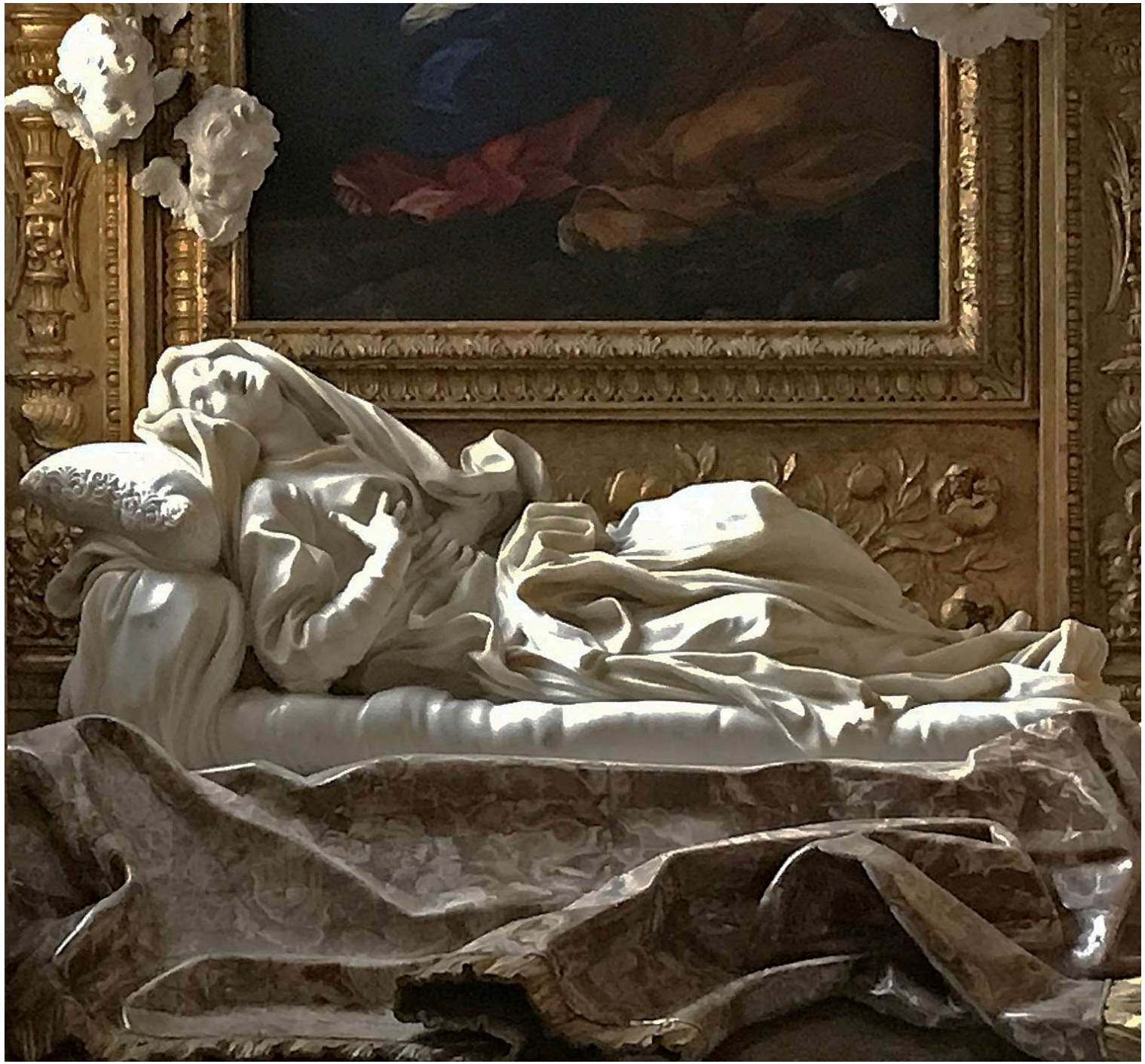

San Luigi dei Francesi är kanske mest känd för M. Caravaggios (1571–1610) tre stora oljemålningar där han återger händelser i evangelisten Matteus liv.

Matteus kallelse skildrar att Jesus kommer in i rummet och gör en befallande handrörelse. Mannen med skägget (Matteus) pekar på sig själv med en undrande blick.

Enligt en annan tolkning är Matteus mannen vid bordsänden som tittar ned i sina slantar (han var tullindrivare).

Matteus och ängeln är den centrala målningen. Matteus symboliseras ofta av en ängel, vilket bygger på kyrko-fädernas tolkning av avsnitt i Uppen-barelseboken och Hesekiel.

Matteus martyrium. Enligt traditionen dödades Matteus på order av den etiopiske kungen. Denne åtrådde sin brorsdotter och hade blivit tillrättavisad av Matteus.

Forum Romanum var Roms ceremoniella centrum.[N]

Konstantins triumfbåge uppfördes år 315 till minne av hans seger 312 över rivalen Maxentius. Konstantin blev därmed romarrikets kejsare.[N]

Den jättelika amfiteatern *Colosseum* invigdes av kejsar Titus år 80 e.Kr.[N]

Trevligt när postbilarna fortfarande har rätt färg!

På *Piazza del Campidoglio* står kejsar Marcus Aurelius staty, och här finns också entrén till de storslagna *Kapitolinska museerna*..

Statyn på förra bilden är en kopia, men här är originalet i brons från 100-talet e.Kr.

Marcus Aurelius (121–180) var romarrikets kejsare från 161 till sin död.

Commodus (f. 161 e.Kr) var medregent till sin far Marcus Aurelius från 177, och sedan ensam kejsare från 180 tills han mördades 192.

Här avbildad i marmor tidigt 192, och framställd som Herkules med hjältens attribut: lejonhud, klubba och gyllene äpplen.

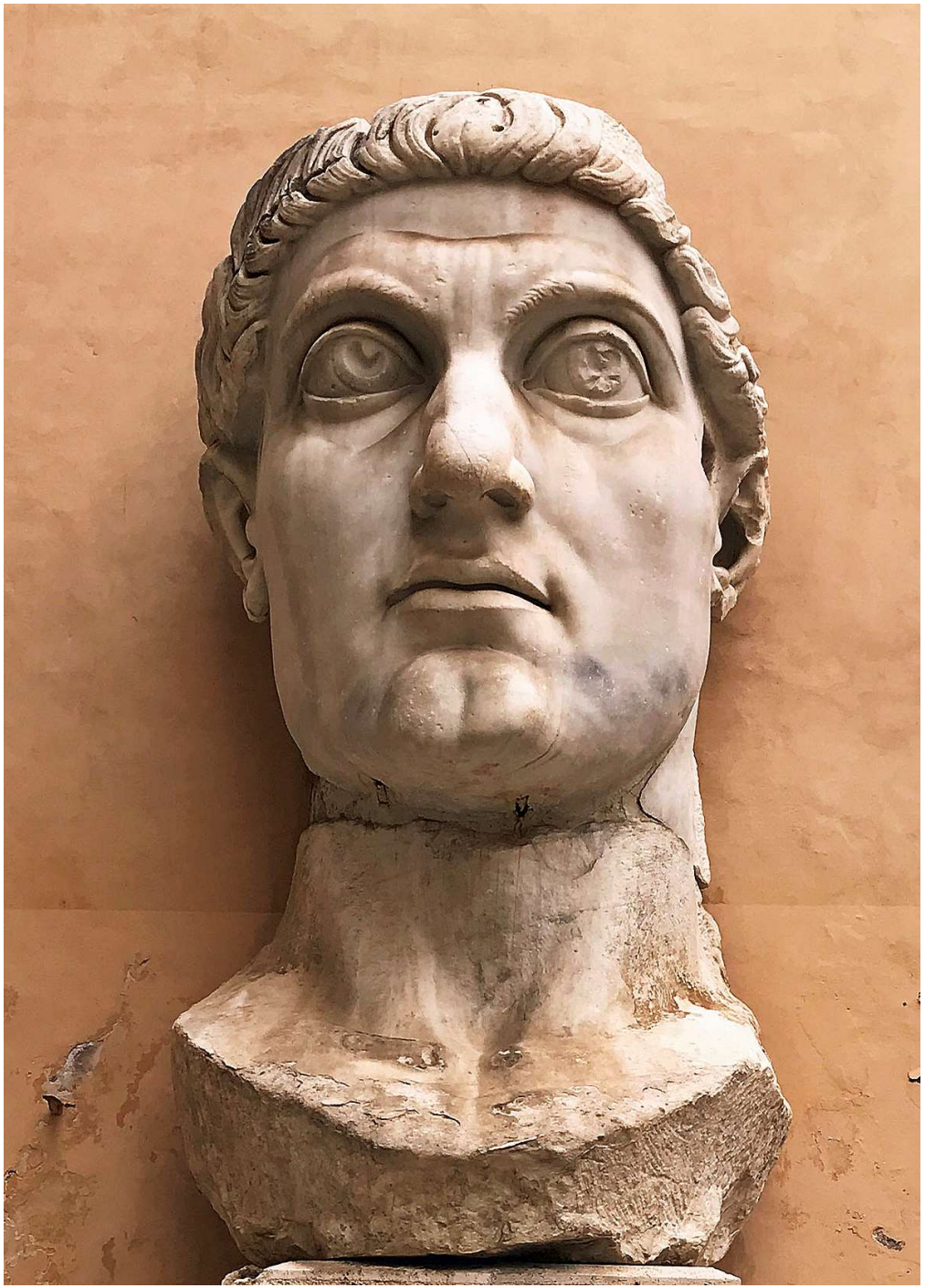

Konstantin den store (272–337) var en central figur i romersk historia, mest känd för sin roll i att kristendomen kom att bli statsreligion.

En ca 12 meter hög staty föreställande Konstantin uppfördes i marmor och trä med bronsdetaljer.

Till vänster det gigantiska huvudet i marmor och ovan en version i brons.

En storleksjämförelse.[F]

Och ytterligare en.

Stridsvagn av
något äldre
modell.

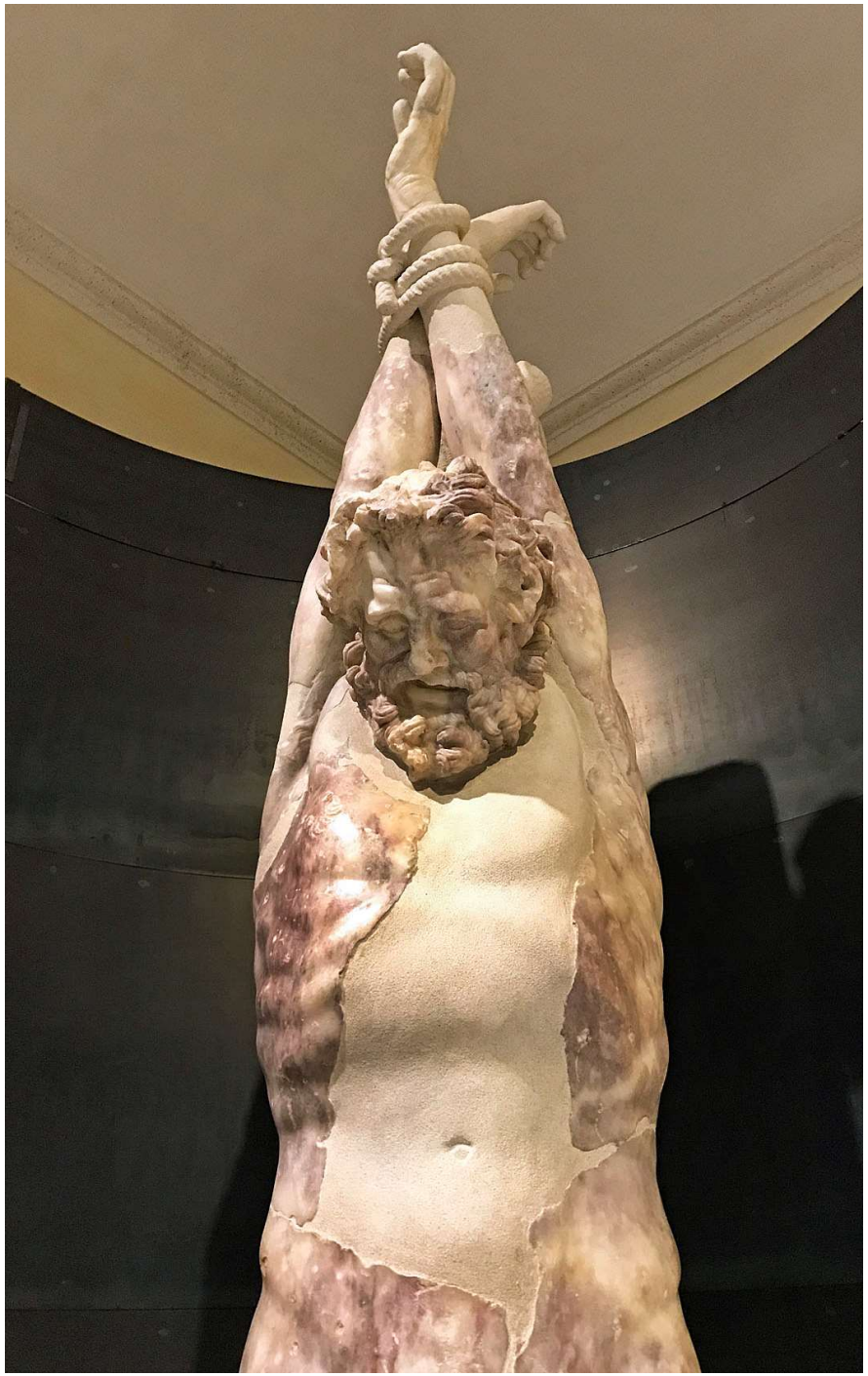

Marsyas var en satyr i grekisk mytologi. Han utmanade Apollon i vem som var bäst på flöjtspel. Apollon vann och lät hänga upp satyren i ett träd och flådde honom levande. Romersk kopia av grekiskt original.

Den döende gallern är troligen en romersk kopia i marmor
från 100-talet e.Kr. av en äldre grekisk bronsskulptur.

Caravaggio har till *Sierskan* hämtat motivet från det sena 1500-talets Rom. Notera att spådamen passar på att dra ringen av den intet ont anande ynglingens finger.

Pietro da Cortonas (1596–1669) *Sabinskornas bortrövande* (ca 1630). Enligt legenden var det ont om kvinnor i det tidigaste Rom, varför romarna med våld förde bort många av sabinernas kvinnor och gjorde dem till sina hustrur.

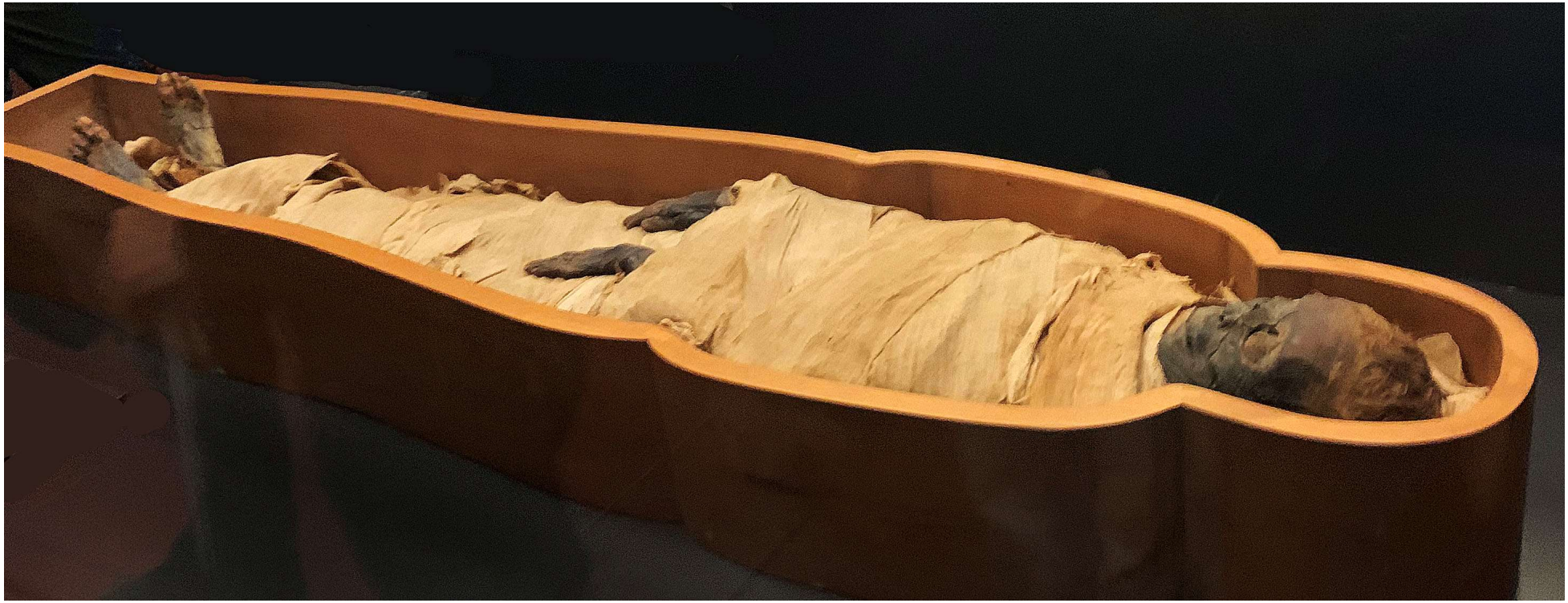

På Kapitolinska museerna kan man även beskåda denna egyptiska mumie. Syftet med mumifieringen var att bevara kroppen då man trodde att det var en förutsättning för evigt liv.[F]

Sarkofag.F

Marmorsarkofag med *Den kalydoniska jakten* samt hjälten Meleager
och gudinnan Artemis (Kalydonien = ung. nuvarande Skottland).

Marforio. ”Den lurvige vilande jätten var ursprungligen en flodgud …
ställde honom här som övervakare av fontänen på gården”.

Tvillingarna *Romulus och Remus* grundade enligt romersk mytologi Rom 753 f.Kr. Som nyfödda hade de satts ut för att dö, men räddades av en varghona som gav dem di.

Sist men inte minst: maten! *L'Orso 80* nära Piazza Navona hade ressällskapets två äldste besökt tidigare, men nu fick även övriga smaka restaurangens rejält tilltagna antipastabord.

Men vi hade även flera trevliga restauranger endast 10–15 minuter från hotellet.

059-511254 RPM

75-årig bagarson fick jobberbjudande, men pendlingsavståndet avskräckte.

Vår närmaste restaurang, *Papa Rex*, blev vårt favoritställe.[J]

BORSINI

A

Dessertpizza med Nutella och grädde hörde till det som gick hem hos de yngsta.

Sista kvällen i Rom och på Papa Rex.[A]

Se även tidigare bildreportage från Rom på www.vindogatan62.se under fliken Foto/Resor:
På spåret i Europa (2019) och *Till fots i Toscana* (2013).